

COMISIA DE EVALUARE A JUDECĂTORILOR
JUDICIAL VETTING COMMISSION
str. Alexei Mateevici 75, mun. Chișinău,
MD-2009, Republica Moldova
+373 22 820 882 | +373 60 246 352
secretariat@vettingmd.eu | www.vettingmd.eu

RAPORT DE EVALUARE

aprobat conform articolului 40

din Regulamentul de organizare și funcționare

OLGA COJOCARU

judecător al Curții de Apel Centru

subiect al evaluării conform articolului 3 alin. (1) din Legea nr. 252/2023

15 aprilie 2025

Cuprins

I. Introducere	3
II. Subiectul evaluării.....	3
III. Criteriile de evaluare	4
IV. Procedura de evaluare	5
V. Analiza	8
A. Posibila avere inexplicabilă (2012, 2013, 2015, 2016, 2019 și 2021-2023)	8
B. Respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale	18
C. Potențiale încălcări de etică în legătură cu deciziile emise de subiect.....	21
D. Implicarea în cauze examinate de CtEDO.....	23
VI. Concluzia	26
VII. Acțiuni ulterioare și publicarea.....	26

Comisia, instituită prin Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, exercitându-și atribuțiile potrivit Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (în continuare „Legea nr. 252/2023”) a deliberat la 17 februarie 2025 și a aprobat următorul raport la 15 aprilie 2025. Membrii care au participat la aprobarea raportului au fost:

1. Scott BALES
2. Andrei BIVOL
3. Willem BROUWER
4. Lilian ENCIU
5. Iurie GAȚCAN
6. Lavly PERLING

Pentru că nu s-a atestat unanimitate de voturi în rândul membrilor completului desemnat să evalueze subiectul, raportul de evaluare a fost examinat de întreaga Comisie în conformitate cu articolul 17 alin. (3) din Legea nr. 252/2023.

Pe baza activității sale de colectare și revizuire a informațiilor, precum și a explicațiilor oferite în cadrul audierii publice și a deliberărilor ulterioare, Comisia a elaborat următorul raport de evaluare.

I. Introducere

1. Prezentul raport o vizează pe dna Olga Cojocaru, judecător al Curții de Apel Centru (în continuare „subiect”).
2. Comisia a desfășurat evaluarea în conformitate cu Legea nr. 252/2023 și cu Regulamentul de organizare și funcționare al Comisiei de evaluare (în continuare „Regulament”).
3. Comisia a conchis că subiectul corespunde criteriilor stabilite de Legea nr. 252/2023.

II. Subiectul evaluării

4. Subiectul este judecător la Curtea de Apel Centru din 2018. Până la 27 decembrie 2024 această instanță era denumită Curtea de Apel Chișinău.
5. Între 2008 și 2018, subiectul a fost judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani. În perioada 2003-2008, ea a lucrat în calitate de referent la Curtea Supremă de Justiție. Anterior, a fost grefier la Curtea de Apel Chișinău.

6. Subiectul a obținut o diplomă de licență în drept în 2001 la Universitatea Liberă Internațională din Moldova.

III. Criteriile de evaluare

7. Potrivit articolului 11 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia evaluează integritatea etică și financiară a subiectului.

8. Articolul 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023 stabilește că un subiect:

„[...] nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia de evaluare a stabilit că:

a) în ultimii 5 ani, a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor sau, după caz, a procurorilor, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, în ultimii 10 ani, contrare normelor imperative ale legii, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției Europene pentru Drepturile Omului;

b) în ultimii 10 ani, a admis în activitatea sa incompatibilități și conflicte de interese care afectează funcția deținută.”

9. Articolul 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 prevede că un subiect:

„[...] nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că:

a) diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, pentru ultimii 12 ani, depășește 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023;

b) în ultimii 10 ani, a admis iregularități fiscale în urma cărora suma impozitului neplătit a depășit, în total, 5 salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de către Guvern pentru anul 2023.”

10. Salariul mediu pe economie pentru anul 2023 a fost de 11.700 MDL. Astfel, pragul de 20 de salarii medii este de 234.000 MDL, iar pragul de cinci salarii medii este de 58.500 MDL.

11. Articolul 11 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 stabilește competența Comisiei de a verifica diverse aspecte referitoare la evaluarea integrității financiare a subiectului, inclusiv achitarea impozitelor, respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, precum și modul de dobândire a averii.

12. Potrivit articolului 11 alin. (5) din Legea nr. 252/2023, în procesul evaluării integrității financiare a subiectului, Comisia ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile și veniturile persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite

în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la articolul 33 alineatele (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate.

13. În procesul evaluării conformității unui subiect cu criteriile de integritate etică și financiară, Comisia aplică prevederile și regimul juridic în vigoare la momentul comiterii faptelor sau emiterii actelor relevante.
14. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu corespunde criteriului de integritate etică dacă Comisia stabilește existența situațiilor prevăzute de alineatul respectiv. Potrivit articolului 11 alin. (3) din Legea nr. 252/2023, Comisia stabilește că un subiect nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă are dubii serioase determinate de faptele care sunt considerate încălcări ale criteriilor de evaluare. Comisia nu poate aplica termenul „dubii serioase” fără a lua în considerare textul care îl însoțește, *i.e.* „determinate de faptul că”. Teza în discuție sugerează că Comisia trebuie să stabilească „faptul” că o anumită conduită a avut loc.
15. Referitor la standardul de probă „dubii serioase” aplicat în contextul procedurii de *vetting*, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a menționat că definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. Potrivit Curții, Consiliul Superior al Magistraturii poate decide nepromovarea evaluării doar dacă raportul examinat conține „dovezile care confirmă” că subiectul evaluat nu corespunde unuia sau mai multor criterii de integritate. Textul „confirmă” sugerează o certitudine cu privire la neîntreținerea de către subiect a criteriilor legale. Astfel, comparând expresia „dubii serioase” cu textul „dovezile care confirmă”, Curtea a considerat că primul implică mai curând o probabilitate ridicată, fără a se ridica la nivelul certitudinii (Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 16 februarie 2025, §§ 99, 101).
16. În situația în care Comisia are dubii întemeiate referitoare la anumite fapte care ar putea conduce la nepromovarea evaluării, subiectul va avea posibilitatea să se opună acestor constatări și să prezinte argumente în apărarea sa, în conformitate cu articolul 16 alin. (1) din Legea nr. 252/2023. Punând în balanță toate probele și informațiile acumulate în cadrul procedurii, Comisia va adopta o soluție.

IV. Procedura de evaluare

17. La 5 aprilie 2024, pe baza articolului 12 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Comisia a recepționat de la Consiliul Superior al Magistraturii lista judecătorilor Curții de Apel Chișinău în care era menționat și numele subiectului.

18. La 11 aprilie 2024, Comisia a notificat subiectul și i-a solicitat să completeze și să returneze un chestionar de etică și declarațiile prevăzute la articolul 12 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 în termen de 20 de zile de la data notificării (în continuare, ambele denumite împreună „declarația pentru ultimii cinci ani”). La 3 aprilie 2024, subiectul a returnat declarația pentru ultimii cinci ani și chestionarul completate.
19. La 13 august 2024, Comisia a notificat subiectul că dosarul său de evaluare a fost repartizat aleatoriu Completului A din care fac parte membrii Andrei Bivol, Lilian Enciu și Lavly Perling. De asemenea, subiectul a fost informat despre dreptul de a solicita în scris și în cel mai scurt timp posibil recuzarea membrilor.
20. Având în vedere că legea stabilește perioade de evaluare diferite pentru criteriile de integritate etică și financiară citate mai sus, Comisia a evaluat conformitatea cu aceste criterii în ultimii cinci, zece și, respectiv, 12 ani. Având în vedere că declarațiile fiscale și, după caz, declarațiile de avere și interese personale se depun la început de an pentru întregul an precedent, pentru criteriul de integritate financiară, perioada de evaluare a inclus 2012-2023 și 2014-2023. Pentru criteriile de integritate etică, perioada de evaluare a inclus ultimii cinci sau, respectiv, zece ani, calculați în mod regresiv din prima zi anterioară datei notificării.
21. În ultimii 12 ani din perioada de evaluare, subiectul a avut obligația de a depune declarații, atât în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, cât și în conformitate cu Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății pentru persoanele cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere.
22. Comisia a solicitat și a obținut informații din numeroase surse. Nicio sursă nu a informat Comisia despre evoluții ulterioare sau eventuale corectări ale informațiilor furnizate. Sursele solicitate să prezinte informații despre subiect au inclus Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Corupției, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate (în continuare „ANI”), Serviciul Fiscal de Stat (în continuare „SFS”), Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare „CNAS”), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, bănci (Comerțbank S.A., Energbank S.A., EuroCreditBank S.A., Eximbank S.A., Moldinconbank S.A., MAIB S.A., Victoriabank S.A., Banca de Finanțe și Comerț (FincomBank) S.A., OTP Bank S.A., Banca de Economii S.A.), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare „SPCSB”), și Agenția Servicii Publice (în continuare

„ASP”). De asemenea, Comisia a primit informații de la alte instituții publice și entități private, surse deschise precum rețelele de socializare și articolele jurnalistice de investigație. Au fost primite mai multe petiții de la membri ai societății civile. Acestea au fost incluse în dosarul de evaluare. Toate informațiile primite au fost verificate minuțios din punctul de vedere al corectitudinii și al relevanței.

23. La 29 octombrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 10 noiembrie 2024 (în continuare „prima rundă de întrebări”). Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul stabilit.
24. La 2 decembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 12 decembrie 2024 (în continuare „a doua rundă de întrebări”). Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul stabilit.
25. La 23 decembrie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat subiectului să prezinte informații adiționale, până la 2 ianuarie 2025 (în continuare „a treia rundă de întrebări”). Subiectul a prezentat răspunsuri și documente în termenul stabilit.
26. La 24 ianuarie 2025, Comisia a notificat subiectul că, pe baza informațiilor colectate și analizate, a constatat unele aspecte care generează dubii cu privire la corespunderea cu criteriile etice și financiare și l-a invitat să participe la o audiere publică la 4 februarie 2025. De asemenea, subiectul a fost informat că raportul de evaluare poate conține și alte aspecte care au fost considerate în timpul evaluării.
27. În conformitate cu articolul 39 alin. (4) din Regulament, subiectul a solicitat și a primit acces la toate materialele din dosarul de evaluare la 30 ianuarie 2025.
28. La data de 27 ianuarie 2025, subiectul i-a transmis Comisiei o cerere de desfășurare a audierii în ședință parțial închisă. Comisia a admis cererea și a decis discutarea în ședință închisă a două chestiuni legate de dubiile notificate, și anume, nedeclararea la Autoritatea Națională de Integritate a bunurilor deținute de fostul soț al subiectului și circumstanțele legate de procurarea în 2012 a apartamentului din str. Albișoara, mun. Chișinău.
29. La 4 februarie 2025, Comisia a organizat o audiere publică. În cadrul audierii, subiectul a reafirmat acuratețea răspunsurilor sale din declarația pentru ultimii cinci ani și din chestionarul de etică și a declarat că nu are corectări sau completări la răspunsurile oferite anterior.

30. În conformitate cu articolul 40 alin. (3) din Regulament, deoarece Completul nu a votat sau a anticipat că nu va putea vota în unanimitate aprobarea raportului de evaluare, acesta a transmis dosarul spre examinare Comisiei. Subiectul a fost informat despre acest fapt și a fost invitat să participe la o altă audiere publică în fața întregii Comisiei la 17 februarie 2025.
31. La 17 februarie 2025, subiectul a prezentat documente suplimentare. Comisia le-a inclus în dosarul de evaluare și a motivat cu privire la relevanța acestora în secțiunea „Analiza”.

V. Analiza

32. În această secțiune sunt analizate faptele relevante și motivele care stau la baza concluziei Comisiei.
33. Pe baza informațiilor colectate, Comisia a analizat și, după caz, a solicitat subiectului clarificări suplimentare cu privire la aspectele care, în urma examinării inițiale, au ridicat dubii cu privire la respectarea criteriilor stabilite de lege:
- o posibilă diferență între avere, cheltuieli și venituri (în continuare „avere nejustificată sau inexplicabilă”) pentru 2012, 2013, 2015, 2016, 2019 și 2021-2023;
 - respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
 - potențiale abateri de la regulile de etică în legătură cu deciziile judiciare adoptate de subiect;
 - implicarea în cauze examinate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare ”CtEDO”).

A. Posibila avere inexplicabilă (2012, 2013, 2015, 2016, 2019 și 2021-2023)

34. Analizând veniturile și cheltuielile gospodăriei subiectului, Comisia a identificat posibile diferențe între fluxurile financiare de intrare și de ieșire (sold negativ) în 2012, 2013, 2015, 2016, 2019, 2021-2023, în valoare totală de - 900.596 MDL.
35. Pentru stabilirea averii inexplicabile, Comisia a analizat, de asemenea, prețul potențial subevaluat pentru achiziția unui vehicul, și anume un Peugeot 208, a/f 2013. După examinarea detaliată a averii inexplicabile pentru anii identificați mai sus, prezentul raport descrie mai jos circumstanțele relevante privind această achiziție.

Avere inexplicabilă în 2012, 2013, 2015, 2016, 2019

36. În urma explicațiilor oferite de subiect în cadrul audierii și a analizei documentelor suplimentare pe care le-a prezentat, Comisia și-a revizuit calculul privind averea inexplicabilă. Astfel, soldurile negative în anii 2012 (-371.793 MDL), 2013 (-1.796 MDL), 2015 (-19.366 MDL) și 2016 (-2.204 MDL) au devenit solduri pozitive. Pentru 2019, soldul negativ a fost ajustat la -8.214 MDL, după cum se va detalia mai jos.
37. Pentru 2012, Comisia a acceptat ca flux financiar de intrare sprijinul financiar de 20.000 EUR (aproximativ 310.000 MDL) primit de la părinții subiectului. Pentru a dovedi capacitatea financiară a părinților de a oferi această sumă, subiectul a prezentat un certificat eliberat la 30 ianuarie 2025 de Curtea Supremă de Justiție, care atestă veniturile salariale ale tatălui său pentru perioada 2000-2009. Comisia a stabilit că, având în vedere dovezile suplimentare prezentate de subiect, părinții săi aveau venituri suficiente în 2012. Alte dovezi considerate de Comisie s-au referit la salariul părinților (din rapoartele furnizate de SFS), la pensia tatălui subiectului și la indemnizația acestuia la pensionarea din funcția judiciară.
38. În plus, Comisia a recalculat fluxul financiar de intrare prin acceptarea prețului real pentru vânzarea de către subiect a apartamentului anterior de pe strada Albișoara, care a fost identificat în contract ca fiind vândut în 2012 pentru 337.691 MDL. Subiectul a explicat în cadrul celei de-a treia runde de întrebări și la audiere că prețul real a fost de 43.000 EUR (aproximativ 660.000 MDL). În acest sens, ea a prezentat o declarație semnată de cumpărătorul L.M., la 30 decembrie 2024.
39. În ceea ce privește venitul real din vânzare, subiectul a informat Comisia că, la 30 decembrie 2024, a plătit SFS impozitul pe venit pentru câștigul de capital în valoare de 30.860 MDL. Ea a prezentat o confirmare de plată. Având în vedere că această abatere fiscală este în afara perioadei de zece ani prevăzute la articolul 11 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 252/2023, Comisia nu a analizat-o în continuare.
40. Pentru 2015, Comisia a ajustat, de asemenea, fluxul financiar de intrare al subiectului prin includerea a 30.000 MDL drept cadouri. Subiectul a informat Comisia cu privire la primirea acestor cadouri monetare cu ocazia zilei sale de naștere și celei a fiului său. Răspunsurile subiectului cu privire la acest aspect sunt credibile și coerente din prima rundă de întrebări. Lipsa probelor documentare nu exclude existența donațiilor între rudele apropiate, așa cum a fost explicat în hotărârea Curții Supreme de Justiție privind *Alexandru Rotari* din 19 august 2024, § 65.

41. Pentru 2016, Comisia a calculat cheltuielile în numerar și cu cardul drept cheltuieli de consum. O parte din numerar a fost utilizată pentru rambursarea împrumuturilor, rezultând o dublare a cheltuielilor care a fost exclusă.
42. Pentru 2019, Comisia a ajustat plata pensiei de întreținere pentru copil de către fostul soț al subiectului de la 10.000 MDL la 12.000 MDL, în conformitate cu hotărârea Judecătoriei Chișinău din 12 mai 2016. Prin urmare, soldul negativ ajustat este - 8.214 MDL.

Avere inexplicabilă în 2021, 2022 și 2023

43. În 2021, 2020 și 2023, Comisia a stabilit inițial un sold negativ între venituri (fluxuri financiare de intrare) și cheltuieli (fluxuri financiare de ieșire), după cum urmează - 226.443 MDL, - 190.909 MDL și - 77.871 MDL.
44. Comisia observă de la început că soldurile negative calculate inițial pentru acești trei ani se refereau exclusiv la posesia, utilizarea și achiziția de către fiul subiectului a trei vehicule.
45. În procesul evaluării integrității financiare, articolul 11 alin. (5) din Legea nr. 252/2023 ghidează Comisia să ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile, veniturile persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la articolul 33 alineatele (4) și (5) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Totodată, în conformitate cu articolul 33 alin. (5) din Legea nr. 132/2016, dacă există aparența că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane.
46. Comisia notează că Curtea Constituțională, referindu-se la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a recunoscut că poate fi legitim să se țină cont de veniturile și declarațiile soțului, partenerului sau altui membru al familiei imediate a funcționarului în evaluarea conformității acestuia cu legile anti-corupție (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 16 ianuarie 2025, § 209).
47. Informațiile de care dispune Comisia indică că, în ultimii ani ai perioadei de evaluare (2021, 2022, 2023), subiectul nu a declarat la ANI niciunul dintre vehiculele aflate în posesia sau proprietatea fiului său (cu excepția anului 2020). Acest lucru corespunde faptului că, după 2020, în declarațiile sale la ANI, subiectul nu l-a indicat pe fiul său ca persoană aflată la întreținere.
48. În urma analizei capacității financiare a fiului subiectului, Comisia a constatat că acesta dispunea de un venit oficial modest care putea acoperi doar parțial

cheltuielile aferente utilizării și achiziției vehiculelor în cauză. În 2021 și 2022, fiul subiectului a obținut un venit de 63.251 MDL și, respectiv, 14.063 MDL, în calitate de stagiar în cadrul biroului unui executor judecătoresc. În acest context, Comisia a analizat dacă subiectul putea fi beneficiarul efectiv al vehiculelor și dacă aceste cheltuieli pot fi atribuite subiectului. Circumstanțele privind utilizarea și achiziția celor trei vehicule sunt descrise în cele ce urmează.

Skoda Superb, a/f 2018

49. Între 2020 și 2022, fiul subiectului a avut drepturi de posesie și folosință asupra acestui vehicul pe baza unui contract de leasing încheiat cu un SRL, care oferă servicii de finanțare pentru leasingul de vehicule. Valoarea contractului de leasing la 29 iulie 2020 era de 15.654 EUR, iar valoarea totală a contractului plus dobânda era de 18.141 EUR.
50. În cea de-a doua rundă de întrebări și la audiere, subiectul a negat că ar fi folosit această mașină și a reiterat că fiul său a folosit vehiculul și a plătit ratele de leasing.
51. Comisia nu a constatat o avere inexplicabilă pentru 2020. Soldul negativ între fluxurile financiare ale subiectului a apărut doar în 2021, cum a fost descris mai sus. În acest an, plățile de leasing au fost de 174.575 MDL. Sursele de plată prezentate de subiect au fost:
 - a. 16.669 MDL, care reprezintă diferența dintre venitul oficial al fiului subiectului și cheltuielile cu amănuntul identificate în conturile bancare ale acestuia în acest an ($63.251 - 46.582 = 16.669$);
 - b. 4.000 EUR (aproximativ 83.000 MDL) donați în 2021 de către mama subiectului, ce au rezultat din vânzarea Renault Megane, a/f 2011, deținut în proprietate de mama subiectului, și care a promis această mașină nepotului său;
 - c. donație de 50.000 MDL în același an din partea fostului soț al subiectului către fiul lor și a soacrei subiectului;
 - d. munca neoficială a fiului subiectului în calitate de chelner, bodyguard și reparator de telefoane mobile;
 - e. ajutor din partea concubinului subiectului. Valoarea exactă a acestui ajutor rămâne neclară. În a doua rundă de întrebări, subiectul a declarat că concubinul său a contribuit cu 25.000 MDL la plata ratelor de leasing; în timpul audierii în fața Comisiei, când i s-a cerut să precizeze cuantumul acestui ajutor, ea a declarat: "Ceea ce rămâne neacoperit" [de sursele enumerate la punctele b și c].

52. După audiere, Comisia a acceptat sursele suplimentare de la punctele a, b și c. Aceasta a redus soldul negativ pentru 2021 la - 149.345 MDL. Sursele au fost acceptate deoarece subiectul a prezentat două declarații scrise semnate de mama sa și de fostul soț. Prima confirmă donația de 4.000 EUR. Potrivit mamei subiectului, aceasta a achiziționat Renault-ul Megane în 2018 ca un cadou pentru nepotul său care a împlinit 18 ani, motiv pentru care încasările din vânzare i-au aparținut acestuia. A doua declarație a confirmat donația de 50.000 MDL. Comisia a observat că aceste două donații nu au fost declarate la ANI, deoarece fiul ei nu se afla la întreținerea sa în 2021. Comisia a identificat, de asemenea, dovezi că, pe parcursul anilor precedenți, subiectul a primit cadouri pentru copiii săi din partea bunicilor¹.
53. La 7 martie 2022, fiul subiectului a cesionat drepturile și obligațiile din contractul de leasing către A.S. În conformitate cu contractul de cesiune, fiul subiectului a plătit pentru leasing 9.377 EUR și 2.174 EUR cu titlu de dobândă, soldul datorat de 6.277 EUR fiind cesionat către A.S. Potrivit graficului de plată furnizat de societatea de leasing, fiul a plătit 19 din cele 30 de rate (toate egale).
54. Contractul de cesiune a fost semnat cu două zile înainte ca fiul subiectului să părăsească țara. Conform declarației subiectului, acesta a plecat la muncă în Franța la 9 martie 2022. Informațiile de la Poliția de Frontieră au confirmat ieșirea acestuia din țară.
55. În cadrul audierii de către complet, subiectul a declarat că fiul său „nu s-a temut de lucru”. El lucra atât oficial, cât și neoficial. Ea a declarat că executorul judecătoresc la care lucra îi dădea și suplimente neoficiale pentru munca de noapte. Ea a explicat că fiul ei i-a promis că „va face față” leasingului.
56. În cadrul audierii de către întreaga Comisie, subiectul a recunoscut că l-a ajutat pe fiul său cu achitarea asigurării CASCO. Totodată, cu referire la plățile leasingului, ea a declarat că fiul său a obținut venit lucrând și neoficial în calitate de chelner, bodyguard și reparator de telefoane mobile. Aceasta a confirmat că, între 2020 și 2023, fiul său a locuit cu ea. Deși ea a continuat să îl întrețină cu „mâncare și spălat”, el se întreținea singur. Ea a declarat că Skoda și celelalte două vehicule au fost folosite, cumpărate și vândute de către fiul său.
57. În timpul audierii fiului subiectului, când a fost întrebat despre ocupația sa în 2020-2023, acesta a declarat că a început să lucreze la vârsta de 16 ani în calitate de chelner și reparator de telefoane mobile. În plus, fiul subiectului a menționat

¹ În declarația anuală la ANI pentru 2020: cadouri pentru nepoți de la mama subiectului (15.000 MDL); cadouri pentru nepoți de la soacra sa (25.000 MDL), cadouri pentru copii de la fostul soț al subiectului și pensia de întreținere pentru copil (45.000 MDL).

activitatea sa la biroul executorului judecătoresc, munca sa în Franța și studiile sale la drept în cadrul unui program fără frecvență.

58. În ceea ce privește leasingul Skoda, fiul subiectului a declarat că locatorul i-a cerut să o indice pe mama sa drept fidejutor. Acesta a declarat că a asigurat-o pe mama sa că va gestiona leasingul în mod independent și că ea nu va trebui să facă nicio plată. În ceea ce privește plățile, pe lângă 4.000 EUR din vânzarea Renault Megane și cadouri în bani cu ocazia zilei sale de naștere în iunie 2020, acesta a declarat că a apelat la tatăl său atunci când a întâmpinat dificultăți financiare.

BMW X5, a/f 2014

59. Înainte de semnarea contractului de cesiune menționat mai sus, fiul subiectului a achiziționat un BMW X5, a/f 2014, la 21 ianuarie 2022. Prețul contractului a fost de 290.000 MDL. La 20 martie 2023, fiul subiectului a vândut acest vehicul pentru un preț contractual de 280.000 MDL.
60. În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat că sursa fondurilor pentru achiziția BMW X5 a fost suma obținută din cesiunea Skoda Superb (și anume, 300.000 MDL). Subiectul a prezentat recipisa semnată de fiul său și de A.S. la 20 ianuarie 2022 (cu o zi înainte de achiziția BMW X5). În conformitate cu declarația sa de impozit pe venit din 2022, fiul subiectului a plătit impozit pe câștigul de capital.
61. Comisia a avut îndoieli cu privire la prețul real al acestui vehicul. În primul rând, lipsa defectelor tehnice identificate de Agenția Națională Transport Auto (în continuare „ANTA”) la cumpărarea și vânzarea vehiculului sugera că acesta era în stare bună.
62. În al doilea rând, analiza piețelor online (și a 67 de unități) a indicat că acest model specific a fost vândut în 2024 la un preț mediu de 27.412 EUR (aproximativ 528.000 MDL). Mai mult, la 19 septembrie 2022, fiul subiectului a postat pe platforma 999.md un anunț de vânzare a unui BMW X5 la un preț de 33.000 EUR.
63. În al treilea rând, conform informațiilor de la Serviciul Vamal, la importul acestuia la 27 februarie 2014, vehiculul a fost evaluat la 842.539 MDL, iar 52.577 MDL au fost plătiți suplimentar ca taxă de import. În plus, pentru o imagine actualizată a prețului real posibil, Comisia a colectat informații de la Serviciul Vamal cu privire la importurile de BMW X5, a/f 2014, în Moldova în 2022. Dintr-un eșantion total de 20 de vehicule de același model și an de fabricație, prețul mediu în 2022 al unui BMW X5 a fost de 483.374 MDL.

64. Subiectul a pus la dispoziția Comisiei contractul de vânzare-cumpărare, factura fiscală, precum și o declarație scrisă a vânzătorului, care este administratorul unui SRL din domeniul serviciilor de bar/restaurant. În declarația sa, vânzătorul a confirmat prețul de 290.000 MDL, pe care l-a caracterizat drept „normal și avantajos”. Acesta a menționat că, în urmă cu doi ani, în 2020, a achiziționat vehiculul respectiv la același preț (a fost prezentat contractul anterior). De asemenea, vânzătorul a explicat prețul menționând că compania a avut nevoie de resurse financiare pentru a-și acoperi cheltuielile generate de problemele economice din cauza pandemiei COVID-19.
65. În cadrul celei de-a doua rundă de întrebări, subiectul a declarat că fiul său i-a comunicat intenția de a vinde vehiculul respectiv la prețul de 33.000 EUR. Cu toate acestea, potrivit afirmațiilor subiectului, nimeni nu s-a arătat interesat de achiziționarea vehiculului la acest preț.
66. În cadrul audierii de către Comisie a fiului subiectului, acesta a confirmat că a încercat să vândă BMW-ul X5 la un preț mai mare în 2022 în scopul obținerii unui profit. Acesta a menționat că, prețurile vehiculelor au cunoscut fluctuații în perioada pandemiei COVID-19.
- Mercedes-Benz E-Class, alf 2017*
67. La 30 mai 2023, fiul subiectului a achiziționat acest vehicul la un preț contractual de 250.000 MDL.
68. În cadrul primei runde de întrebări, subiectul a declarat că fiul său a achiziționat Mercedes E-Class utilizând banii obținuți din vânzarea BMW X5. De asemenea, subiectul a negat că ea însăși sau vreo persoană apropiată ar avea vreo relație de prietenie sau de altă natură cu vânzătorul vehiculului.
69. Comisia a avut îndoieli cu privire la prețul real al acestui vehicul. În primul rând, conform ultimului raport de evaluare tehnică ANTA din decembrie 2022, vehiculul avea un kilometraj total de 123.813 km, ceea ce sugera că era în stare bună.
70. În al doilea rând, informațiile disponibile pe piețele online sugerează că, în 2024, prețul mediu al unui vehicul similar era de 28.290 EUR (aproximativ 549.870 MDL).
71. În al treilea rând, conform datelor de la Serviciul Vamal, o terță parte a importat acest vehicul la 10 august 2022. La momentul importului, vehiculul a fost evaluat la 348.300 MDL și a fost plătită o sumă suplimentară de 63.422 MDL ca taxă de import.

72. În cadrul primei runde de întrebări, subiectul a menționat că fiul său a lucrat în Franța în perioada martie 2022 - august 2022. Cu toate acestea, nu au fost furnizate dovezi în acest sens, cum ar fi, un contract de muncă sau informații privind plățile lunare/anuale din partea angajatorului. De asemenea, subiectul a declarat că fiul său a fost la muncă în Franța și în 2023 pentru aproximativ cinci luni. Deși capturile de ecran din contul bancar au confirmat faptul că fiul său a obținut venituri în 2023, subiectul a declarat că aceste sume nu trebuie incluse în fluxurile financiare din 2023, deoarece fiul său le-a păstrat până s-a întors în țară în 2024 (an care nu face obiectul perioadei de evaluare).
73. În explicațiile suplimentare prezentate la 2 februarie 2025, subiectul a precizat că fiul său a vândut BMW X5 și a achiziționat un Mercedes-Benz E-Class prin intermediul unei operațiuni de schimb efectuată printr-un dealer auto specializat. În susținerea afirmației, subiectul a prezentat o declarație semnată de administratorul dealerului auto, V.C. Potrivit acestei declarații, angajații dealerului auto au intermediat schimbul celor două vehicule, iar dealerul auto a primit diferența de preț drept remunerație pentru facilitarea tranzacției.
74. În cadrul audierii de către Comisie, fiul subiectului a declarat că a predat BMW-ul X5 dealerului auto (în parcare), unde a fost vândut rapid. El a precizat că nu a primit nicio plată în urma acestei vânzări, întrucât era interesat să achiziționeze un alt vehicul. Ulterior, personalul dealerului auto a identificat un vehicul disponibil și i-a prezentat oferta pentru un Mercedes-Benz, ceea ce a condus la existența a două contracte. Fiul subiectului a subliniat că nu a obținut niciun câștig de capital în urma acestor tranzacții. De asemenea, el a negat orice relație specială cu administratorul dealerului auto care a făcut oferta ultimului vehicul.

Aprecierea Comisiei cu privire la posibila proprietate de facto asupra vehiculelor

75. Comisia și-a exprimat inițial dubiile cu privire la capacitatea financiară a fiului ei de douăzeci de ani de a achiziționa și a-și asuma plata unui contract de leasing în valoare de 18.141 EUR. La acel moment, fiul subiectului nu avea un loc de muncă oficial și era student la un program universitar fără frecvență. De asemenea, Comisia a pus la îndoială faptul că prețul de achiziție al BMW X5 a fost de doar 290.000 MDL, având în vedere prețul mediu de import mai ridicat al vehiculelor similare în 2022 (a se vedea § 63 mai sus). Totodată, era puțin probabil ca un autoturism de clasă superioară și de marcă de lux să fi fost schimbat cu o Skoda Superb, chiar dacă aceasta era de un an de fabricație mai recent.
76. Plauzibilitatea dobândirii și gestionării de către fiul subiectului a unui contract de leasing în valoare de 18.141 EUR la vârsta de 20 de ani, în pofida faptului că

era student și nu avea un loc de muncă oficial, a rezultat din sprijinul semnificativ documentat al familiei: o donație de 4.000 EUR din partea bunicii maternelne (încasări de la un vehicul pe care aceasta i l-a promis) și încă 50.000 MDL din partea tatălui și bunicii paternale. Subiectul a informat cu privire la donațiile din primele runde de întrebări (4.000 EUR în prima și 50.000 MDL în a treia). Aceste donații sunt în concordanță cu tiparele anterioare de donații familiale observate în declarațiile anuale precedente. De asemenea, subiectul a informat că atât ea, cât și concubinul ei au contribuit cu sume mai mici (între 4.000 și 25.000 MDL), ceea ce a redus povara financiară asupra fiului.

77. Mai mult, este plauzibil ca fiul subiectului să fi avut venituri neoficiale. Subiectul a declarat că, acesta a lucrat în calitate de chelner, bodyguard și reparator de telefoane mobile. Acestea sunt locuri de muncă informale tipice pentru tinerii adulți, care ar fi putut oferi un venit suplimentar, nedeclarat. Formalizarea relațiilor de muncă, raportarea și plata impozitelor ar fi datorita angajatorului, nu a angajatului. Istoricul plăților arată că fiul subiectului a plătit cu succes 19 din cele 30 de rate de leasing înainte de cesionarea contractului.
78. Este important de menționat că, având în vedere că fiul subiectului era adult și nu mai era dependent din punct de vedere legal, orice provocări sau decizii financiare cu care s-a confruntat acesta nu pot fi atribuite direct subiectului, în absența unor dovezi că subiectul a efectuat plăți în acest sens sau că a avut vreo beneficiere efectivă.
79. Rolul subiectului în aceste tranzacții pare a fi limitat la un ajutor ocazional, cum ar fi achitarea asigurării mașinii în 2021. În registrele de trecere a frontierei și în polițele de asigurare obligatorie de răspundere civilă figurează doar fiul ca șofer și persoană asigurată. Subiectul nu a trecut frontiera în aceste vehicule în calitate de șofer sau pasager și nici nu a fost inclusă ca persoană asigurată în polițele de asigurare relevante.
80. Comisia remarcă faptul că, după cum au menționat subiectul și fiul său, toate tranzacțiile legate de cele trei vehicule au fost efectuate de către fiu, nu de către subiect. Fiul a semnat contractele de leasing, de cesiune și de vânzare-cumpărare. Subiectul a fost fidejutor în contractul de leasing. Cu toate acestea, nu au fost identificate plăți din contul bancar al subiectului pentru achiziționarea vehiculelor respective.
81. Deși subiectul a fost fidejutor în cadrul contractului de leasing, aceasta părea să nu cunoască detaliile achiziționării și vânzării de vehicule de către fiul său și nici măcar nu a condus o mașină. Aceasta ar fi trebuit să știe că ar fi putut fi responsabilă în calitate de fidejutor în cazul neplății leasingului de către fiul său. Cu toate acestea, acest fapt în sine nu este motiv suficient pentru a atribui

tranzacția cu Skoda Superb subiectului. Comisia a considerat credibile informațiile furnizate de aceasta și de fiul său cu privire la leasing.

82. În privința prețului real de achiziție al BMW X5, Comisia încă are dubii că acesta a fost prețul contractual identificat. Contextul unei nevoi financiare urgente în timpul unei recesiuni economice ar putea justifica în mod rezonabil o vânzare sub prețul pieței, în special dacă aceasta ar putea reflecta o negociere între cumpărător și vânzător determinată de circumstanțe individuale. Vânzarea a fost documentată atât de un contract, cât și de o factură fiscală. Cu toate acestea, o diferență de preț atât de mare este discutabilă.
83. Din nou, punctul cheie pentru această tranzacție este că diferența de preț nu poate fi atribuită subiectului. Fiul ei era un adult care părea să aibă venituri nedeclarate din munca sa neoficială.
84. În plus, deși Comisia are încă îndoieli cu privire la prețul real al Mercedes E-Class, există o bază rezonabilă pentru a crede că BMW X5 a fost schimbat pentru Mercedes. Acest lucru este susținut de proximitatea temporală a vânzării și a cumpărării și de o declarație din partea administratorului companiei auto (parcării) care a confirmat schimbul vehiculelor. Având în vedere încercarea nereușită a fiului de a vinde BMW-ul la un preț mai mare și fluctuațiile de pe piața autovehiculelor post-COVID, un schimb a oferit probabil o alternativă practică, parcare primind diferența de preț drept remunerație pentru facilitarea tranzacției.
85. Având în vedere cele sus-menționate și în baza documentelor suplimentare furnizate de subiect și a explicațiilor date de aceasta și de fiul său la audiere, Comisia a decis să nu includă prețurile de achiziție și de vânzare ale acestor vehicule în calculul averii inexplicabile a subiectului.
86. Conform calculelor revizuite ale Comisiei, fluxurile financiare de intrare pentru 2021, 2022 și 2023 le-au depășit pe cele de ieșire și, prin urmare, nu există o avere inexplicabilă pentru acești ani.

Achiziția de către concubinul subiectului a unui vehicul la un preț posibil subevaluat

87. Declarația ANI pentru 2020 indică faptul că concubinul subiectului a achiziționat în 2020 un Peugeot 208, a/f 2013, despre care subiectul a declarat că a fost achiziționat cu suma de 20.000 MDL.
88. Potrivit informațiilor furnizate de Serviciul Vamal, acest vehicul a fost importat la 30 decembrie 2019 și declarat la prețul de 80.000 MDL, excluzând taxele de 16.050 MDL, pentru o valoare totală de 96.050 MDL. Concubinul subiectului a

achiziționat vehiculul cu patru luni mai târziu, la 5 mai 2020, pentru prețul contractual de 20.000 MDL.

89. Comisia a întrebat dacă prețul vehiculului a fost subevaluat. Subiectul a răspuns că Peugeot-ul era într-o stare tehnică relativ bună la momentul achiziției. Cu toate acestea, acesta avea nevoie de mai multe reparații. La 12 martie 2021, o unitate de servicii tehnice din Transnistria a efectuat lucrări de reparații, care au fost confirmate printr-o chitanță de plată. Subiectul a adăugat că concubinel său a plătit costul de aproximativ 2.700 EUR (aproximativ 57.000 MDL).
90. În cursul comunicării cu Comisia, subiectul nu a fost de acord cu prețul Peugeot-ului calculat de Comisie de 96.050 MDL, conform informațiilor Serviciului Vamal. Ea a declarat că prețul real al vehiculului a fost de 20.000 MDL. În explicațiile sale privind dubiile notificate pentru audiere, subiectul a explicat că, în 2020, concubinel său a achiziționat personal acest vehicul. Potrivit subiectului, concubinel său a declarat că, de fapt, a plătit 20.000 MDL, astfel cum reiese din contract. Întrucât subiectul nu a participat la încheierea tranzacției, aceasta a utilizat informațiile furnizate de concubinel său pentru a indica prețul în declarația ANI și în răspunsurile către Comisie. Subiectul consideră că, pretinsul preț subevaluat al acestui vehicul nu îi poate fi imputat, deoarece concubinel său l-a achiziționat din economiile pe care le avea înainte de a începe să locuiască împreună.
91. Comisia notează că, deși prețul vehiculului în cauză pare subevaluat, pe baza informațiilor colectate, prețul scăzut de achiziție se poate datora necesității de reparații. Comisia nu a identificat fapte care să indice că subiectul a subestimat prețul plătit efectiv de concubinel său.

Concluzie privind averea inexplicabilă

92. Având în vedere cele menționate mai sus, Comisia a putut să stabilească în mod fiabil că subiectul a înregistrat o avere inexplicabilă de - 8.214 MDL din cauza deficitului financiar în 2019. Chiar și dacă acest deficit ar fi fost considerat avere nejustificată, aceasta nu ar fi depășit pragul de 234.000 MDL prevăzut la articolul 11 alineatul (3) litera (a) din Legea nr. 252/2023.

B. Respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale

Comisia a identificat opt cazuri de nedeclarare care ar fi putut constitui potențiale încălcări ale regimului de declarare către ANI.

Primul caz de nedeclarare

93. Examinând declarațiile anuale ale subiectului depuse la ANI pentru perioada evaluată (2012-2023), Comisia a identificat un cont bancar nedeclarat deținut de subiect la Banca de Economii SA - nr. 67*****9517. Acest cont era asociat cu un card de debit utilizat de subiect pentru a primi salariul și alocațiile sociale. Subiectul a recunoscut că nu a declarat acest cont bancar în declarația pentru anul 2012. Subiectul a susținut că „această omisiune a fost neintenționată”, mai ales că a declarat în mod corespunzător salariile primite în acest cont bancar.

Al doilea caz de nedeclarare

94. În prima rundă de întrebări, subiectul a confirmat că, în declarația pentru 2012 către ANI, nu a indicat 27.360 MDL primiți ca alocație socială. Subiectul a declarat că această omisiune nu a fost intenționată. Subiectul a subliniat că această omisiune nu a prejudiciat în niciun fel interesele statului. Alocația acordată de CNAS nu este supusă impozitării. Mai mult, această sumă a fost reflectată în registrele/bazele de date ale instituțiilor statului, astfel încât neincluderea acesteia în declarația de avere și interese personale nu a avut drept scop ascunderea sau eludarea declarării veniturilor.

Al treilea caz de nedeclarare

95. În a doua și a treia rundă de întrebări, subiectul a identificat cadouri în bani primite în perioada 2012-2015 la diferite evenimente de familie, în principal de la părinți, fosta soacră, mătușă și prietenii săi. În special, aceasta a declarat că, în 2015, ea și fiul său au primit în total 30.000 MDL pentru zilele lor de naștere. Subiectul a explicat că nu a declarat acest venit la ANI, deoarece nu era conștientă de obligația de a declara cadourile. În opinia subiectului, nedeclararea cadourilor în bani în perioada 2012-2015 a fost o omisiune.

Al patrulea caz de nedeclarare

96. Subiectul nu a declarat la ANI, înainte de 2020, pensia de întreținere a copilului minor plătită de către fostul soț. În a treia rundă de întrebări, subiectul a confirmat acest venit (1.000 MDL pe lună) pentru 2016 și 2019. În același timp, subiectul a justificat această omisiune de a declara prin faptul că, în majoritatea cazurilor, banii au fost dați direct copiilor săi.

Al cincilea caz de nedeclarare

[Această chestiune a fost discutată în sesiune închisă]

97. În perioada 2012 - martie 2017 subiectul a fost căsătorit cu C.S. În acea perioadă, ea nu a declarat două imobile deținute de soț - apartamentul de 42,4 mp și apartamentul de 34,1 mp, ambele situate pe strada Alecu Russo.

98. Subiectul a declarat că nu știa nimic despre apartamentele deținute de fostul soț din cauza relației tensionate dintre ei. Ea a declarat că au locuit separat aproape întreaga perioadă a căsătoriei. De asemenea, a comunicat că bunurile imobile ale fostului soț au fost înregistrate în registrele de stat și nu au fost ascunse. Potrivit subiectului, această nedeclarare se datorează circumstanțelor menționate, nu a fost intenționată și este mai degrabă o omisiune.

Al șaselea caz de nedeclarare

[Această chestiune a fost discutată în sesiune închisă]

99. Conform informațiilor colectate, subiectul nu a declarat la ANI în 2016-2017 calitatea fostului ei soț de administrator al unui SRL.
100. Ca răspuns la întrebările scrise ale Comisiei, fostul soț al subiectului a declarat că nu i-a spus subiectului despre niciun apartament pe care îl deținea. El a menționat, de asemenea, că fosta sa soție nu știa nimic despre compania în cauză, deoarece el nu a lucrat niciodată la acea companie.

Al șaptelea caz de nedeclarare

101. Subiectul nu a declarat în 2018 suma de 300 EUR primită de la concubinul său prin intermediul unui transfer bancar (MAIB SA) din Grecia. În răspunsul prezentat Comisiei, subiectul a menționat că acest transfer nu a fost un venit, deoarece urma să transmită banii părinților concubinului.

Al optulea caz de nedeclarare

102. Potrivit datelor de la SFS, în 2022 și 2023, concubinul subiectului a obținut venituri nete sub formă de salariu de la un SRL care își desfășura activitatea în domeniul cultivării cerealelor, de 4.770 MDL și, respectiv, 2.825 MDL.
103. În prima rundă de întrebări, subiectul a declarat că nu știa despre veniturile primite de concubinul său de la acel SRL. Ea a declarat că a aflat despre aceste venituri doar din notificarea Comisiei. Ulterior, ea i-a cerut explicații concubinului. Aceasta a susținut că concubinul ei nu a lucrat la acea companie. Subiectul a adăugat că sumele indicate reprezintă plăți pentru arenda terenului donat concubinului de către părinții acestuia. De fapt, acești bani au fost primiți de părinții lui, în echivalentul recoltei, iar nu de către el.
104. Subiectul a adăugat că neindicarea acestor sume în declarațiile pentru 2022 și 2023 nu a avut drept scop ascunderea surselor de venit, deoarece veniturile concubinului sunt reflectate în registrele autorităților fiscale. De asemenea, ea nu avea cunoștință despre acest venit concret.

Aprecierea Comisiei cu privire la cele opt cazuri de nedeclarare

105. Comisia constată că doar a patra (anul 2019) și a opta (anii 2022 și 2023) nedeclarare se încadrează în termenul de cinci ani prevăzut la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023. Comisia le va analiza din perspectivă etică.
106. Comisia constată că, potrivit articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 133/2016, subiecții declarării sunt obligați să declare veniturile obținute de subiectul declarării împreună cu membrii familiei și concubinul în anul fiscal precedent. În plus, termenul „venit”, astfel cum este definit la articolul 2, include orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei sale, de concubinul său, atât în țară, cât și în străinătate.
107. În ceea ce privește cea de-a patra nedeclarare, Comisia consideră ca fiind credibilă justificarea pentru nedeclararea plăților de întreținere pentru copil în 2019. În plus, subiectul a făcut astfel de declarații la ANI pentru 2020-2023.
108. În ceea ce privește a opta nedeclarare, de când subiectul a început să declare la ANI informații privind concubinul său, ea a declarat salariul acestuia de la un SRL în domeniul distribuției de gaze naturale pentru întreaga perioadă (2020-2023). În cadrul audierii, subiectul a reiterat că concubinul ei nu a lucrat la SRL-ul implicat în cultivarea cerealelor și nu a primit niciun salariu de la acea companie. Prin urmare, omisiunea de a declara venitul de la compania respectivă nu pare să se datoreze relei-credințe a subiectului.
109. Având în vedere considerațiile de mai sus, sumele nesemnificative în legătură cu aceste două nedeclarări și explicațiile coerente ale subiectului, Comisia concluzionează că aceste omisiuni nu sunt motive pentru a constata că subiectul nu corespunde criteriilor de integritate etică.

C. Potențiale încălcări de etică în legătură cu deciziile emise de subiect

110. Comisia a primit mai multe petiții în care se contestau deciziile emise de subiect. De asemenea, Comisia a examinat informațiile din surse mass-media și un raport de investigație jurnalistică independentă². În urma analizei cauzelor, Comisia constată că, în general, acestea reflectă nemulțumiri față de soluțiile pronunțate, decât dovezi ale unei abateri etice. Totuși, două cauze au fost analizate suplimentar privind posibile încălcări de ordin etic.

Caravita Co SRL („cauza Caravita”)

² [Raport de investigație jurnalistică independentă. Judecător - Olga Cojocaru - IPRE](#)
[DOC// Decizii ILEGALE ale Curtii de Apel Chișinău - lupta pentru terenuri agricole - sinteza.org](#)

111. Această cauză implică Caravita, o societate aflată în insolabilitate, care a scos la licitație 226 de hectare de teren agricol, adjudecate de „CVC E.” Totuși, fondatorul Caravita, V.R., a contestat rezultatele licitației în instanță. La 4 noiembrie 2019, V.R. a depus o contestație la judecătoria Anenii Noi, care a respins cererea la 16 noiembrie 2020. Ulterior, acesta a contestat hotărârea cu apel, iar Curtea de Apel a admis apelul spre examinare la 24 februarie 2021. Mai târziu, un alt complet al Curții de Apel (din care făcea parte subiectul) a reînregistrat, din oficiu, apelul ca recurs, argumentând că licitația, fiind parte a executării silite, ar fi trebuit examinată printr-o încheiere, nu printr-o hotărâre.
112. Această reînregistrare a dus la redistribuirea cauzei unui alt complet, din care făcea parte subiectul. Acest complet a anulat în cele din urmă atât hotărârea instanței de fond, cât și rezultatele licitației. Anularea s-a bazat pe constatarea că licitația nu a respectat cerințele legale. „CVC E.” a contestat ambele decizii în fața Curții Supreme de Justiție, invocând grave încălcări procedurale în cadrul procedurii de apel.
113. Curtea Supremă de Justiție a admis recursul „CVC E.” la 3 noiembrie 2021, statuând că reînregistrarea cauzei de către Curtea de Apel nu avea temei legal și a constituit un abuz de procedură. Aceasta a criticat instanța pentru încălcarea drepturilor părților la un proces echitabil, a anulat deciziile Curții de Apel și a trimis cauza spre reexaminare. În urma reexaminării, Curtea de Apel a respins apelul lui V.R., iar Curtea Supremă de Justiție a menținut această hotărâre definitivă, confirmând, astfel, legalitatea licitației

Cauza SRL A.

114. Această cauză implică banca MAIB, care a acordat SRL A. împrumuturi în valoare totală de 3 milioane USD și 5.7 milioane MDL, garantate prin gajuri și ipoteci. După ce debitorul a intrat în incapacitate de plată, banca a inițiat proceduri pentru a recupera datoria. Între timp, un alt creditor a inițiat procedura de insolabilitate a debitorului. Deși banca a depus o creanță în valoare de 64 milioane MDL, administratorul insolabilității a respins-o.
115. Respingerea s-a bazat pe un raport de expertiză extrajudiciară - comandat de debitor, care susținea că banca a cauzat daune de aproximativ 102 milioane MDL. Folosind acest raport, debitorul a compensat unilateral presupusa sa pretenție împotriva băncii, transformându-se efectiv într-un creditor al băncii cu un sold de 37.5 milioane MDL.
116. Banca a contestat acest fapt în instanța de insolabilitate, susținând că raportul de expertiză extrajudiciară a încălcat prevederile legale, prezentând concluzii care nu țineau de competența expertului. Astfel, pretinsa creanță a debitorului

nu îndeplinea criteriile legale pentru o compensare - nefiind certă, lichidă sau confirmată printr-o hotărâre a instanței de judecată. Pentru a dovedi acest lucru, banca a prezentat în instanță rapoarte de contraexpertiză și de audit. Instanța de fond și Curtea de Apel (inclusiv subiectul) au confirmat compensarea efectuată de debitor, citând concluziile raportului anterior.

Aprecierea Comisiei

117. În contextul cerințelor privind integritatea etică prevăzute la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023, Curtea Constituțională a clarificat că textul „a încălcat grav” stabilește un prag ridicat pentru constatarea încălcării regulilor de etică și conduită profesională aplicabile judecătorilor și procurorilor (Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 16 ianuarie 2025, § 185). De asemenea, Curtea a menționat că Comisia nu este competentă să se pronunțe asupra legalității hotărârilor emise de judecători.
118. Având în vedere dovezile prezentate de petiționari sau altfel obținute de Comisie, anumite decizii pronunțate de subiect ridică îngrijorări legitime, în special cu privire la nereguli procedurale și nerespectarea dispozițiilor legale obligatorii, ce pot fi examinate prin intermediul unor mecanisme disciplinare. Comisia consideră că aceste cauze indică mai degrabă o eroare profesională sau probleme de competență, decât o încălcare gravă a standardelor de etică, astfel cum este prevăzut la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

D. Implicarea în cauze examinate de CtEDO

119. Potrivit Agentului Guvernamental, subiectul, în calitate de judecător, a fost implicat în două cauze care au condus la constatarea unei încălcări a Convenției Europene a Drepturilor Omului (în continuare „Convenție”), și anume:
 - *Prodius și alții c. Republicii Moldova*, nr. 44894/13, 19 octombrie 2021,
 - *Hohlov și alții c. Republicii Moldova*, nr. 81519/12, 5 octombrie 2023.

Ambele cauze se referă la neasigurarea de către autoritățile naționale a executării hotărârilor judecătorești definitive și la insuficiența reparației oferite de remediul național (Legea nr. 87/2011). CtEDO a constatat încălcarea articolelor 6, 13 și a articolului 1 din Protocolul 1 la Convenție. Având în vedere obiectul similar al cauzelor, Comisia consideră oportună examinarea lor în comun.

120. În conformitate cu articolul 11 alin. (2) lit. (a) din Legea nr. 252/2023, un subiect nu îndeplinește criteriul integrității etice dacă Comisia a stabilit că, în ultimii 10 ani, acesta a emis acte arbitrare contrare normelor imperative ale legii, iar

CtEDO stabilise, anterior adoptării actului, că o decizie similară a fost contrară Convenției.

121. Prin hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025, Curtea Constituțională a constatat conformitatea normei citate cu Constituția. Curtea a precizat că, pentru a stabili caracterul arbitrar al comportamentului sau al actelor emise de subiectul evaluat, Comisia trebuie să demonstreze întrunirea a două condiții cumulative. Prima condiție este că actul este contrar normelor imperative ale legii. A doua condiție este că, anterior adoptării actului, CtEDO constatare că o decizie similară era contrară Convenției.
122. De asemenea, Curtea Constituțională a menționat că, pentru a elucida înțelesul textelor contestate, destinarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de CtEDO. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, CtEDO a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. CtEDO consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, CtEDO a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.
123. Comisia constată că, în conformitate cu prima condiție enumerată de Curtea Constituțională, împreună cu dispozițiile legilor naționale, Convenția și jurisprudența CtEDO pot stabili norme imperative în sensul articolului 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023. Articolul 4 din Constituție prevede că, în cazul unor neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. De asemenea, în analiza sa, Comisia are în vedere interpretarea noțiunii de act arbitrar efectuată de CtEDO, astfel cum este detaliat în paragraful de mai sus.
124. Cauza *Hohlov și alții* se referă la trei cereri: Hohlov, Starîș și Chistol. Subiectul a participat în cauza *Starîș* (decizia din 26 mai 2020) în calitate de judecător al Curții de Apel Chișinău.
125. Cauza *Prodius și alții* se referă la patru cereri: Cotovici, Prodius, Nica și Dari. Subiectul a participat: în calitate de judecător de primă instanță în cauza *Cotovici* (hotărârea din 16 februarie 2016) și în calitate de judecător al Curții de Apel în cauza *Nica* (decizia din 21 ianuarie 2020). În ceea ce privește cauza *Nica*, Curtea de Apel a recunoscut încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil și a

acordat despăgubiri pentru prejudiciul material și moral. Întrucât cuantumul despăgubirilor morale nu pare nerezonabil în comparație cu satisfacția echitabilă acordată de CtEDO în cauze moldovenești similare, Comisia nu a analizat această cauză. Prin urmare, analiza următoare se referă doar la cauzele *Cotovici* și *Starîș*.

126. În cauzele *Cotovici* și *Starîș*, reclamanții dispun de hotărâri judecătorești definitive prin care autoritățile publice locale au fost obligate să le ofere spațiu locativ. Deoarece aceste hotărâri nu au fost executate, fiecare reclamant a depus cereri de chemare în judecată în temeiul Legii nr. 87/2011. În conformitate cu această lege, orice persoană care se consideră victima unei încălcări a dreptului de a obține executarea unei hotărâri judecătorești definitive într-un termen rezonabil are dreptul de a se adresa în instanța de judecată pentru recunoașterea unei astfel de încălcări și acordarea de despăgubiri pentru prejudiciul material și moral.
127. Comisia menționează că CtEDO a stabilit o jurisprudență consecventă privind termenul rezonabil de executare a hotărârilor definitive și insuficiența reparației (de exemplu, *Cocchiarella c. Italiei* [MC], nr. 64886/01, 2006; *Botezatu c. Moldovei*, nr. 17899/08, 14 aprilie 2015; *Cristea c. Moldovei*, nr. 35098/12, 12 februarie 2019).
128. Pe lângă jurisprudența CtEDO aplicabilă în materie, Curtea Supremă de Justiție (în continuare „CSJ”), împreună cu Agentul Guvernamental, a elaborat o Recomandare privind satisfacția echitabilă.³
129. În ceea ce privește deciziile emise de subiect în procedurile menționate mai sus în temeiul Legii nr. 87/2011, deși Curtea de Apel a recunoscut încălcarea dreptului la un termen rezonabil de executare, se pare că sumele acordate ca reparație pentru încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărârilor judecătorești definitive (în cauzele *Starîș* și *Cotovici*) sunt mai mici decât satisfacția echitabilă acordată de CtEDO în cauze moldovenești similare sau indicate în Recomandarea CSJ.
130. În răspunsurile sale prezentate Comisiei, subiectul a menționat că 2.000 MDL [în cauza *Cotovici*] și 5.000 MDL [în cauza *Starîș*] reprezintă „o sumă rezonabilă și echitabilă în ceea ce privește prejudiciul moral, luând în considerare perioada de neexecutare reclamată” [17 luni și, respectiv, 29 de luni] și „practica judiciară în cauze similare”.

³ [Recomandarea nr. 6 din 2012 privind satisfacția echitabilă](#), emisă de președintele Curții Supreme de Justiție și șeful adjunct al Direcției agent guvernamental.

131. În a doua rundă de întrebări, subiectul „a confirmat că a aplicat întotdeauna criteriile stabilite de CtEDO” atunci când a examinat cererile reclamanților în temeiul Legii nr. 87/2011. De asemenea, subiectul a declarat că „ admite că sumele acordate reclamanților cu titlu de prejudiciu moral au fost inferioare practicii CtEDO”. Subiectul a adăugat că „a fost obligată să urmeze hotărârile irevocabile pronunțate în procedurile anterioare” cu privire la acești reclamanți, prin care acestora „li s-au acordat sume inferioare celor indicate în Recomandarea CSJ”.
132. În cadrul audierii în fața Comisiei, subiectul a adăugat că, atunci când a examinat aceste cauze, a luat în considerare practica CSJ, articolul 120 din Constituție și articolul 123 din Codul de procedură civilă.
133. În ipoteza în care subiectul a acționat în convingerea că jurisprudența Curții Supreme de Justiție era obligatorie, aceasta poate fi interpretată ca o eroare de apreciere juridică, nu ca o conduită necorespunzătoare.
134. Întârzierile în executarea hotărârilor judecătorești definitive - esențiale pentru încălcările constatate de CtEDO - reflectă o problemă sistemică mai largă în Republica Moldova. Principalele cauze ale neexecutării au fost în primul rând de natură structurală și administrativă, incluzând subfinanțarea cronică, responsabilitatea instituțională slabă și mecanisme de executare ineficiente. În acest context, Comisia consideră că deficiențele observate în deciziile subiectului par a fi parte a unei probleme instituționale mai largi și, prin urmare, nu o încălcare a criteriilor de integritate etică prevăzute la articolul 11 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023.

VI. Concluzia

135. Pe baza informațiilor obținute și a explicațiilor subiectului, Comisia propune ca subiectul să promoveze evaluarea externă, pentru că nu s-a constatat lipsa corespunderii cu criteriile stabilite la articolul 11 din Legea nr. 252/2023.

VII. Acțiuni ulterioare și publicarea

136. Potrivit articolului 40 punctul (4) din Regulament, prezentul raport va fi expediat subiectului și Consiliului Superior al Magistraturii prin poștă electronică, iar în aceeași zi Comisia va publica pe pagina sa web oficială informația despre rezultatul evaluării.
137. În termen de cel mult trei zile de la aprobare, raportul semnat electronic va fi imprimat și va fi prezentat Consiliului Superior al Magistraturii, împreună cu un exemplar în format electronic al dosarului de evaluare cu toate materialele de evaluare colectate de Comisie.

138. Raportul va fi publicat pe site-ul oficial al Comisiei, cu măsurile de precauție corespunzătoare pentru protecția vieții private a subiectului și a altor persoane, în termen de trei zile de la expirarea perioadei de contestație împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau după ce Curtea Supremă de Justiție emite decizia prin care respinge contestația sau constată promovarea sau nepromovarea evaluării.
139. Raportul de evaluare a fost aprobat la 15 aprilie 2025 cu votul unanim al membrilor prezenți și semnat în conformitate cu articolul 8 alineatele (1) și (2) din Legea nr. 252/2023.
140. Raportul de evaluare a fost elaborat în limba engleză și în limba română.

Scott Bales

Președintele Comisiei